

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Рішенням Вченої ради
Львівської національної музичної
академії імені М.В. Лисенка
від 28 березня 2019 року,
Протокол №3**

Голова вченої ради, ректор

_____ **ПИЛАТЮК І.М.**

**ПРОГРАМИ
ТВОРЧИХ КОНКУРСІВ
З ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ НАВЧАННЯ У
ЛЬВІВСЬКІЙ НАЦІОНАЛЬНІЙ МУЗИЧНІЙ АКАДЕМІЇ імені М.В. ЛИСЕНКА
З ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 02 «КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО»,
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»
СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«БАКАЛАВР»**

Львів - 2019

Спеціалізація “ФОРТЕПІАНО”

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

- а) один поліфонічний твір (в оригіналі);
- б) першу частину класичної сонати або концерту;
- в) дві п'єси віртуозного характеру, одна з них – етюд;
- г) твір довільної форми або циклічний твір (поема, балада, рапсодія, фантазія, сюїта та ін.)

За ступенем складності програма повинна відповідати випускній програмі музичного училища або середньої спеціальної музичної школи, достатньо повно та різноманітно розкрити піаністичні й творчі дані вступника. У програмі повинні бути представлені твори різних стилів (докласичного, класичного, романтичного). Бажаним є залучення до програми кращих зразків української та сучасної музики.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Співбесіда з різних питань фортепіанного мистецтва і методики викладання гри на фортепіано.

Перевірка знань музичної фортепіанної літератури в обсязі програм середнього музичного навчального закладу.

Знання загальноприйнятої музичної термінології (італійської, німецької, французької).

Читання з листа музичного твору (ступінь складності – середній рівень обсягу знань та умінь музичного училища).

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (усно), ГАРМОНІЯ (усно) СОЛЬФЕДЖІО

Іспит складається з

I. Сольфеджування

а) одноголосих номерів з відхиленнями, модуляціями, хроматизмами, мелодичною фігурацією, складними ритмічними фігурами (синкопами різних видів, тріолями, дуолями) у простих і складних розмірах, з попереднім визначенням тональності. Орієнтовна складність: Островський А.Л., Соловьев С. Н., Шокин В.П. Сольфеджио. – Вып 2. – Изд. 5-е, испр., дополн. – М.: «Советский композитор», 1974. (№№ 1-128);

б) двоголосих номерів: И.Способин. Двухголосие. (№№ 37–87). При інтонуванні двоголосих прикладів другий голос грати на фортепіано.

в) нескладного вокального твору з фортепіанним супроводом у власному виконанні. Орієнтовна складність – романси Ф.Шуберта, Р.Шумана, М.Лисенка («Ой одна я, одна»), С. Людкевича (“Я в кватироньці сиджу”);

2. Інтонування

а) інтервалів (вгору й униз) – простих (від звука і в тональності), характерних (2 пари) і тритонів (2 пари) із розв’язанням у заданій екзаменатором тональності;

б) від звука 4-х видів тризвуків від звука (мажорні, мінорні з оберненнями); обернення і розв'язання зменшених і збільшених тризвуків в тональності, визначеній екзаменатором.

в) від звука 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений); в тональності - D7, SII7 і DVII7 – з оберненнями і розв'язанням в мажорі і мінорі безпосередньо в тоніку або (SII7 і DVII7) через відповідні обернення D₇.

г) ладів від звуку: всі види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний, двічі гармонічний), ладів народної музики (еолійський, локрійський, іонійський, дорійський, фригійський, лідійський, міксолідійський, гуцульський); хроматичної та цілотнової гам, пентатонічних ладів.

3. Слухового аналізу. Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених, характерних (зб. 2 і зм. 7, зм. 4 і зб. 5) з розв'язанням, тритонів з розв'язанням і без.

б) 4-х видів тризвуків та їх обернень (зменшений і збільшений та їх обернення з розв'язанням у мажорі й мінорі);

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). Обернення малого мажорного, малого мінорного, малого зменшеного з розв'язаннями та без них.

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік, збільшеного ладу.

д) гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі, у т.ч. фрагментів з художніх творів. Послідовності можуть бути витримані у формі речення або періоду, з відхиленнями або модуляцією в тональність першого ступеня споріднення. Орієнтовні зразки художніх прикладів: Л.Бетховен. Фортепіанна соната ор. 7, Es-dur, ч. 2 (Largo con gran espressione), тт. 1–8; П. Чайковський. «Біля каміну» з циклу «Пори року»; тт. 1–10. Н.Нижанківський. Вальс cis-moll.

ГАРМОНІЯ

1. Відповідь на теоретичне питання.

Обсяг матеріалу – від початків до теми «Модуляція в тональності першого ступеня спорідненості» (за підручником : Дубовский И., Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. Темы 1–35). Відповідь на теоретичне питання може складатися з визначення поняття і розкриття його основних положень або відповіді на «точкові» запитання – визначення та характеристики одного окремого явища чи терміну (наприклад, перерваної каденції, фригійського звороту, подвійної домінанти, відхилення, модуляції, видів секвенції, тощо). Абитурієнт повинен проілюструвати відповідь на теоретичне питання грою на фортепіано в будь-якій зручній для нього тональності в чотириголосій фактурі.

2. Гра на фортепіано (0 – 4 знаки при ключі):

а) відхилень та модуляцій у тональності першого ступеня спорідненості. Тональності обираються екзаменатором. Імпровізація має бути виконана у формі періоду з двох речень, можливо з доповненням (з яких перше речення – в основній тональності, друге – з модуляцією), з чітко визначеним і дотриманим розміром. Зупинка між спільним і модулюючим акордами вважається помилкою.

б) гармонічних послідовностей (однотональних чи модулюючих) у вільному ритмі або із заданим ритмічним малюнком, з відхиленнями і без них у межах вимог теоретичного курсу. Орієнтовна складність – цифрування без ритмічного малюнка: Алексеев Б. Задачи по гармонии. – Изд. второе, дополн. – Москва: Музыка, 1976. – С. 206 (від теми «Домінантсептакорд») – до с. 225 (підтеми «в тональність VI ступеня», виключаючи теми «Діатонічні секвенції» і «Повна діатоніка»). Цифрування з ритмічним малюнком: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: Музыка, 1986. – С.73-74, 77. Тональність для виконання задає екзаменатор.

в) різних видів секвенцій – діатонічних, хроматичних, транспонуючих на мотив із 2-3-х акордів вгору або вниз. Орієнтовні зразки мотивів: $D_7 - VI$; $VII_7 - D_{6/5} - T$; $II_7 - D_{4/3} - T$; $T - D_{6/4} - T_6$. Тональність і мотив для виконання секвенції екзаменатор пропонує за нотним зразком (прикладом, з посібника: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: музыка, 1986. – С. 47–49), або безпосередньо на фортепіано.

3. Гармонічний аналіз фрагментів з художніх творів. За необхідністю приклад з листа може заграти екзаменатор, однак абітурієнту бажано його прочитати самостійно. Необхідно визначити тональність (чи тональності у випадку модулюючого прикладу), бажано – форму (речення чи період), а також назвати функції в акордовій послідовності даного уривку. Зразки фрагментів для аналізу: Скребкова О.Л., Скребков С. С. Хрестоматия по гармоническому анализу. – Изд. четвертое, дополн. – М.: Музыка, 1967. – № 47–121, 149–200; Привано. Гармонічний аналіз. II ч.: теми - DD - №1-18, 46-84; Відхилення – ст. 134 – 151; Модуляція – ст.85 – 123 і 171 – 196.

Орієнтовні зразки художніх прикладів: Л. Бетховен. Фортепіанна соната ор. 7, Es-dur, ч. 2 (Largo con gran espressione), тт. 1–8; П. Чайковський. «Біля каміну» з циклу «Пори року», тт. 1–10. Н. Нижанківський. Вальс cis-moll.

Спеціалізація «Оркестрові струнні інструменти: скрипка»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) два етюди – на різні види штрихів, на швидкість пальців або на подвійні ноти, наприклад: П. Роде – 24 каприси, Я. Донт (тв.35), Ш. Данкля, П. Гавіньє, Р. Крейцер, Г. Венявський, Н. Паганіні тощо. Бажано використати також етюди сучасних авторів : В. Шера, К. Мостраса, Г. Бакланової, О. Станко та ін.;

б) дві частини з Сонат або Партит Й. С. Баха для скрипки соло, або з Сюїт М. Регера та Фантазій Г. Телемана (одну – у повільному темпі, другу – швидко);

в) першу або другу та третю частини концерту, наприклад: Г. Венявського, С. Прокоф'єва, Д. Кабалевського, А. Хачатуряна, М. Скорика та ін.;

г) два твори малої форми (один з яких віртуозного характеру).

Спеціалізація «Оркестрові струнні інструменти: альт»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) одна гама в три октави (за вибором абітурієнта), основні види штрихів, подвійні ноти, арпеджіо;

б) два етюди, один з яких – на техніку лівої руки (бажано з подвійними нотами), другий – на техніку правої руки (В. Компаньолі, Й. Палашка тв.77, Р. Крейцера, М. Теріана та ін.);

в) дві частини поліфонічного твору для альту соло (дві частини з „12 фантазій” Г. Телемана, сюїт Й.С. Баха для віолончелі соло, сонат та партит для скрипки соло);

г) першу або другу і третю частини концертів Й.С. Баха, Г. Генделя, Й. Гайдна, Ф. Хофмейстера, К. Стаміца, І. Хандошкіна та ін.

д) два твори малої форми різноманітних за характером українських або зарубіжних авторів.

Примітка : скрипалі, які поступають до академії в клас альту можуть складати іспит відповідно до вимог з спеціалізації „скрипка”.

Спеціалізація «Оркестрові струнні інструменти: віолончель»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) одна гама в чотири октави за вибором абітурієнта (основні види штрихів, подвійні ноти, арпеджіо);

б) два етюди : на швидкість пальців лівої руки, володіння позиціями ставки, подвійними нотами, різними видами штрихової техніки;

в) дві частини з сюїт для віолончелі соло Й.С. Баха;

г) першу або другу та третю частини концерту середнього рівня труднощів (концерти Л. Боккеріні, Й. Гайдна, Е. Лало, концертіно С. Прокоф'єва, К. Сен-Санса, варіації Боельмана);

д) дві п'єси з яких одна кантиленного характеру (Б. Лятошинський – Мелодія, М. Скорульський – Лярго, Л. Ревуцький – Пісня, П. Чайковський – Ноктюрн, Г. Форте – Пробудження), друга – віртуозна (А. Айвазян – Концертний етюд, Д. Поппер – Тарантела, Полювання, Пряля, Ф. Шуберт – Алегрето граціозо).

Спеціалізація «Оркестрові струнні інструменти: арфа»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд на різні види техніки (В. Поссе – 8 етюдів №№ 1, 3, А. Цабель-Етюди №№ 1-3, А. Холлі – Етюд № 5 з другого зошита, К. Ерделі – Збірник етюдів зарубіжних композиторів);

б) один твір в класичному стилі (В. Вейс – Прелюдія, Й.С. Бах – Органна прелюдія, Ж. Люллі – Сюїта);

в) два твори українських або зарубіжних композиторів наприклад : М. Глінка – Ноктюрн, Г. Гендель – Пассакалія);

г) першу або другу та третю частини концерту (Г.Гендель-Парфенов – Концерт, Ш.Відор – Концерт, Р.Глієр – Концерт, О.Балтін – Концертино, А.Кос-Анатольський – Концерт, Я.Крумфгольц – Концерт).

Спеціалізація «Оркестрові струнні інструменти: контрабас»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) одна гама в дві-три октави (основні категорії штрихів, арпеджіо по три звуки легато);

б) два етюди різні за характером (Й. Граб'є, Р. Крейцер, Ф. Сімандль, Дж. Боттезіні та ін.);

в) дві частини з старовинної сонати, першу або другу і третю частини концерту середньої трудності (Дж. Екльс, Б. Марчелло, А. Аріості, Г. Гендель, А. Вівальді, В. Піхль, Р. Штейн, Ф. Сімандль та ін.);

г) одну п'єсу середньої трудності (М. Лисенко – Елегія, П. Чайковський – Ноктюрн, Глушков – Романс, Власов – Мелодія та ін.) і одну п'єсу віртуозного характеру (С. Людкевич – Танець, Й. Рафф – Тарантела та ін.)

Примітка: абітурієнти, які поступають на контрабас, складають вступні випробування з сольфеджіо та гармонії за вимогами відділу духових та ударних інструментів.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Співбесіда з основних питань історії та теорії виконавства на струнних інструментах.

Знання фахової термінології, стилів, форм та жанрів музичного мистецтва.

Вміння зробити методико-виконавський аналіз виконуваних творів.

Знайомство з загальнокультурним рівнем вступника.

Базовим матеріалом для питань колоквиуму є твори з програми, представленої на I сесії творчого конкурсу (Фах – виконання сольної програми).

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (усно), ГАРМОНІЯ (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

1.Сольфеджування

одно та двоголосих номерів з листа з відхиленнями, модуляціями, хроматизмами, мелодичною фігурацією, складними ритмічними фігурами (синкопами різних видів, тріолями, дуолями) у простих і складних розмірах, з попереднім визначенням тональності. Орієнтовна складність одноголосих номерів: Островский А.Л., Соловьев С. Н., Шокин В.П. Сольфеджио. – Вып 2. – Изд. 5-е,

испр., дополн. – М.: «Советский композитор», 1974. (№№ 1-128); двоголосих номерів: И.Способин. Двухголосие. (№№ 37–87). При інтонуванні двоголосих прикладів другий голос грати на фортепіано.

2. Інтонування

а) інтервалів (вгору й униз) – простих від звука і в тональності, характерних (2 пари) і тритонів (2 пари) із розв'язанням у визначеній екзаменатором тональності;

б) 4-х видів тризвуків від звука (мажорні і мінорні з оберненнями, зменшені і збільшені з оберненнями і розв'язанням) в тональності, визначеній екзаменатором.

в) 7-ми видів септакордів від звука (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений); в тональності - D7, SII7 і DVII7 – з оберненнями і розв'язанням в мажорі і мінорі безпосередньо в тоніку або (SII7 і DVII7) через відповідні обернення D₇.

г) ладів від звука: всі види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний, двічі гармонічний), ладів народної музики (еолійський, локрійський, іонійський, дорійський, фригійський, лідійський, міксолідійський, гуцульський); хроматичної та цілотнової гам, пентатонічних ладів.

3. Слуховий аналіз. Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених, характерних (зб. 2 і зм. 7, зм. 4 і зб. 5) з розв'язанням, тритонів з розв'язанням і без.

б) 4-х видів тризвуків та їх обернень (зменшений і збільшений та їх обернення з розв'язанням у мажорі й мінорі);

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). Обернення малого мажорного, малого мінорного, малого зменшеного з розв'язаннями та без них.

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік, збільшеного ладу.

д) гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі. Послідовності можуть бути витримані у формі речення або періоду, з відхиленнями або модуляцією в тональності першого ступеня споріднення.

ГАРМОНІЯ

1. Відповідь на теоретичне питання.

Обсяг матеріалу – від початків до теми «Модуляція в тональності першого ступеня споріднення» (за підручником : Дубовский И, Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. Темы 1–35). Відповідь на теоретичне питання може складатися з визначення поняття і розкриття його основних положень або відповіді на «точкові» запитання – визначення та характеристики одного

окремого явища чи терміну (наприклад, перерваної каденції, фригійського звороту, подвійної доміанти, відхилення, модуляції, видів секвенції, тощо). Абитурієнт повинен проілюструвати відповідь на теоретичне питання грою на фортепіано в будь-якій зручній для нього тональності в чотириголосій фактурі.

2. Гра на фортепіано (0 – 3 знаки при ключі):

а) відхилень та модуляцій у тональності першого ступеня спорідненості. Тональності обираються екзаменатором. Імпровізація має бути виконана у формі періоду з двох речень, можливо з доповненням (з яких перше речення – в основній тональності, друге – з модуляцією), з чітко визначеним і дотриманим розміром. Зупинка між спільним і модулюючим акордами вважається помилкою.

б) гармонічних послідовностей (однотональних чи модулюючих) у вільному ритмі або із заданим ритмічним малюнком, з відхиленнями і без них у межах вимог теоретичного курсу. Орієнтовна складність – цифрування без ритмічного малюнка: Алексеев Б. Задачи по гармонии. – Изд. второе, дополн. – Москва: Музыка, 1976. – С. 206-225 (від теми «Домінантсептакорд» до підтеми «в тональність VI ступеня», виключаючи теми «Діатонічні секвенції» і «Повна діатоніка»); цифрування з ритмічним малюнком: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: Музыка, 1986. – С.73-74. Тональність для виконання задає екзаменатор.

в) різних видів секвенцій – діатонічних, хроматичних, транспонуючих на мотив із 2-3-х акордів вгору або вниз. Орієнтовні зразки мотивів: $D_7 - VI$; $VII_7 - D_{6/5} - T$; $II_7 - D_{4/3} - T$; $T - D_{6/4} - T_6$. Тональність і мотив для виконання секвенції екзаменатор пропонує за нотним зразком (приміром, з посібника: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: музыка, 1986. – С. 47–49), або безпосередньо на фортепіано.

3. Гармонічний аналіз фрагментів з художніх творів. За необхідністю приклад з листа може заграти екзаменатор, однак абитурієнту бажано його прочитати самостійно. Необхідно визначити тональність (чи тональності у випадку модулюючого прикладу), бажано – форму (речення чи період), а також назвати функції в акордовій послідовності даного уривку. Зразки фрагментів для аналізу: Скребкова О.Л., Скребков С.С. Хрестоматия по гармоническому анализу. – Изд. четвертое, дополн. – Москва: Музыка, 1967. – № 47–121, 149–200, Привано. Хрестоматия по гармонии. II ч.: теми: DD - №1-18, 46-84; Відхилення – ст. 134 – 151; Модуляція – ст.85 – 123 і 171 – 196.

Примітка. Абитурієти, які поступають на фах *контрабас*, складають вступні випробування з сольфеджіо та гармонії за вимогами відділу духових та ударних інструментів.

Спеціалізація «Оркестрові духові інструменти: флейта»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд з нот (з трьох-п'яти підготовлених) із збірників : Е. Келлера (2,3-й зошит), М. Платонова, Ю. Ягудіна, В. Цибіна;

б) першу або другу і третю частини сонати, концерту, напр.: Г.Гендель – Соната № 1,7, концерти Й. Гайдна, В. Моцарта, І. Кванца, К. Стаміца, А. Вівальді, В. Цибіна (концерт № 1);

в) дві п'єси різні за характером, напр.: М.Раков – Три п'єси, В.Цибін – Концертні етюди №№ 1,2,3, М.Лисенко – Фантазія на українські теми, Р.Глієр – Мелодія, Вальс, О.Шварц – Скерцо, Х.Глюк – Мелодія, П.Чайковський – Мелодія, К.Дебюссі – Місячне сяйво, Сфінкс.

Спеціалізація «Оркестрові духові інструменти: гобой»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд з нот (з трьох-п'яти підготовлених), напр.: із збірників : Л.Відеман- 37 вибраних етюдів в ред. І. Пушечнікова, Ф. Ферліна - 48 етюдів, етюди Люфта, М. Назарова, Л. Відемана;

б) одну-дві частини концерту, сонати або варіаційний цикл, напр.: перша і друга частина концертів Г.Генделя, перша або друга і третя частини концертів (Й.Гайдна, В.Моцарта, Ф.Крамарка), перша і друга частина сонат (Г.Генделя, Г.Телемана, А.Вівальді), Адажіо і варіації І.Гуммеля і т.п.;

в) дві п'єси різні за характером, напр.: Г.Гендель – Жига, І.Шишко – Елегія, Етюд, А.Парцхаладзе – Пісня, Танець, М.Лисенко – Елегія (пер.Наркутьського), Р.Глієр – Пісня без слів, С.Рахманінов – Вокаліз, Б.Дваріонас – Елегія, С.Василенко – Альба, Б.Бріттен – Сонет, Б.Барток – Три угорські народні мелодії, Дударик.

Спеціалізація «Оркестрові духові інструменти: кларнет»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд середньої складності (з трьох-п'яти підготовлених), напр. із збірників: К.Берман - Етюди (4-й зошит), А.Штарк – 40 етюдів, С.Розанов - Школа гри на кларнеті;

б) першу або другу і третю частини концерту або сонати, напр.: К.М.Вебер – Концерт № 1, Концертіно, М.Римський-Корсаков – Концерт, Ф.Крамарк – Концерт, О.Комаровський – Концерт, Б.Асаф'єв – Концертіно;

в) дві п'єси різні за характером, напр. : К.М.Вебер – Варіації, Й.С.Бах – Адажіо, Л.Бетховен – Адажіо, О.Комаровський – імпровізація, П.Чайковський – Романс, Пісня без слів, Я.Мединь – Романс, Д.Спасокукоцький – Пісня, Скерцо, С.Василенко – Східний танець, Л.Ревуцький – Вальс.

Спеціалізація «Оркестрові духові інструменти: фагот»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд з нот (з трьох-п'яти підготовлених), напр.: Ю. Вайсенборн – Етюди, Л. Мільде – Етюди (зошит 1-й)

б) першу або другу і третю частини концерту, сонати, або концертно, варіації, напр.: К.М.Вебер – Концерт, В.Моцарт – Концерт, А. Баланчивадзе – Концертно, Б.Дваріонас – Тема з варіаціями.

в) дві п'єси різні за характером.

Спеціалізація «Оркестрові духові інструменти: валторна»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд з нот (з трьох-п'яти підготовлених), напру: К.Копраш – Етюди (№ № 12,13,14,16,19,21,26,35,36,42,45,50), К.Клінг – Етюди (№№1,2,8,9,10,22), К.Старі – Етюди, М.Дульський – Оркестрові етюди, В.Буяновський – Етюди ч.1 (№№ 52-54,56,58-60,62-66);

б) одну-дві частини концерту або сонати, напр.: концерти Й.Гайдна, В.Моцарта, Р.Штрауса (№ 1,ч.1), Ф.Штрауса (1-2 ч.), К.Матісса, Р.Глієра. Ж.Лойе, С.Василенка, В.Гомоляки.

в) два різнохарактерних твори, напр.: К.Сен-Санс – Концертна п'єса, Р.Глієр – Експромт, Ноктюрн, Інтермеццо, Гумореска, О.Глазунов – Мрії, П.Чайковський – Осіння пісня, Ноктюрн, В.Косенко – Скерцо, А.Коломієць – Скерцо, В.Сальніков – Ноктюрн, Б.Лятошинський – Мелодія, В.Рождественський – Романс.

Спеціалізація «Оркестрові духові інструменти: труба»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд з нот (з трьох-п'яти підготовлених), напр.: С.Беласанян – Вибрані етюди, В.Брант – Оркестрові етюди, В.Вурм – Етюди, С.Болотін – Етюди, Е.Троньє – Вибрані етюди;

б) першу або другу і третю частини концерту або сонати, напр.: концерти Й.Гайдна, В.Щолокова (№№ 1,2), А.Арутюняна, І.Гуммеля;

в) дві п'єси різні за характером, напр.: О.Гедіке – Концертний етюд, С.Рахманінов – Весняні води, А.Арутюнян – Скерцо, М.Раков – Вокаліз, М.Бердяєв – Гумореска, Елегія.

Спеціалізація: «Оркестрові духові інструменти: тромбон», «Оркестрові духові інструменти: туба»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд з нот (з п'яти підготовлених), із збірника і Шкіл В.Блажевича, Б.Григор'єва, Е.Рейхе, Л.Блюма, Р.Мюллера, Ф.Вобарона;

б) один твір великої форми і два малої форми різні за характером, напр.: В.Блажевич – Концерт № 2, Д.Давид – Концертино (2-3 ч.), В.Марчелло – Соната (1-2 ч.), М.Платонов – Концерт, М.Римський-Корсаков – Концерт, С.Рахманінов – Прелюдія, К.Сен-Санс – Каватина, А.Вівальді – Алегро, Г.Гендель – Адажіо, М.Раков – Вокаліз;

в) дві п'єси різні за характером.

Спеціалізація «Оркестрові духові інструменти: саксофон»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

а) один етюд з нот (з трьох-п'яти підготовлених), напр.: із збірників М.Шапошнікова – Хрестоматія для саксофона, М.Мюль – 25 етюдів, М.Ривгун – 150 етюдів;

б) першу або другу і третю частини концерту або сонати, напр.: Й.С.Бах – Соната, П.Крестон – Соната, А.Глазунов – Концерт, Г.Калинкович – Концерт на тему Паганіні, Д.Мійо – Сюїта "Скарамуш";

в) дві п'єси різні за характером, напр.: П.Моріс – Дві п'єси, Р.Планель – Італійська серенада, Е.Боцца – Експромт і танець, Л.Колодуб – Українські витинанки – соло.

Крім цього, вступники на спеціалізацію „оркестрові духові інструменти” повинні знати всі види гам, арпеджіо, тризвуків, домінантсептакордів і зменшених септакордів у всіх тональностях і вміти грати у помірному темпі. Вступники на „валторну” і „трубу” повинні володіти навиками транспонування.

Спеціалізація «Оркестрові ударні інструменти»

І сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

малий барабан

а) тремоло rrr < > rrr та в інших варіантах динаміки „двійки”, „трійки” у різних нюансах з прискоренням темпу, з переходом у дріб і поверненням до початкового руху;

б) ритмічний етюд, напр. : із збірників В.Осадчук – Зошити ритмічних етюдів. В.Штейман – Оркестрові труднощі („Полум'я Парижу”, „Червона квітка” та ін.), найпростіші оркестрові виписки з Школи - Й.Стойка, Г.Палієв – Етюди для малого барабану і фортепіано;

в) читання з листа ритмічних етюдів з вживанням синкоп, пауз, 3-,5-,6-,7-дольних ритмів з різними нюансами.

літаври

а) поодинокі удари в різних ритмічних фігурах з переходом на другу літавру, прискорюючи і сповільнюючи;

б) тремоло *rrr < > rrr* та інші нюанси;

в) ритмічний етюд, напр.: В.Осадчук. „Зошит ритмічних етюдів”, найпростіші „Оркестрові виписки” (№ 20) з „Школи гри на ударних інструментах” К.Крупинського;

г) читання з листа простих ритмічних комбінацій і невеликих музичних уривків в помірному темпі.

Крім цього, вступник повинен показати вміння настроювати і перестроювати літаври.

ксилофон або маримбафон

а) гами мажорні та мінорні, арпеджіо різними прийомами, в тому числі „тремоло”;

б) один етюд, напр.: Й.Стойко. „Школа гри на ударних інструментах”; К.Крупинський. „Школа гри на ударних інструментах”;

в) одну-дві частини сонати або концерту, або дві п'єси віртуозні за характером, напр.: Й.С.Бах. Концерт для скрипки ля мажор (1 частина), В.А.Моцарт. Концерт для скрипки № 5 (1 частина), П.Чайковський. Російський танець, А.Лобковський. Концертна п'єса для ксилофону. Твори українських композиторів (пер.В.Іванова): М.Лисенко. Український танець, В.Косенко. Скерцо, К.Домінчен. Скерцо, Г.Рзаєв. Концертіно, Д.Шостакович. 4 прелюдії (обр.для ксилофону).

дзвіночки

а) гами та арпеджіо мажорні і мінорні;

б) одну п'єсу, напр.: А.Лядов – „Музична табакерка”, Д.Шостакович – „Вальс-жарт”, оркестрові уривки з оперно-симфонічного репертуару.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Виконання гам та тризвуків у різних штрихових та ритмічних варіантах.

Виконання етюдів за вибором комісії.

Знання фахової термінології, стилів, форм та жанрів музичного мистецтва.

Знання історії, еволюції та систем інструменту, імен видатних виконавців на духових та ударних інструментах, лауреатів конкурсів, видатних вітчизняних та зарубіжних композиторів (класиків та сучасних), які писали твори для цих інструментів.

Знання виконавського процесу на духовому або ударному інструменті – звукоутворення, штрихи, техніка дихання, динаміка, інтонація, агогіка.

Знання типових складів оркестрів, особливостей духової групи.

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (усно), ГАРМОНІЯ (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

1. Сольфеджування одноголосих номерів з листа з хроматизмами, мелодичною фігурацією, особливими видами ритмічного поділу, нескладними синкопами різних видів, у простих і складних розмірах, з попереднім визначенням тональності. Орієнтовна складність одноголосих номерів: Островський А.Л., Солов'єв С. Н., Шокин В.П. Сольфеджио. – Вып 2. – Изд. 5-е, испр., дополн. – М.: «Советский композитор», 1974. (№№ 3 - 56); Ладухін Н.М. Одноголосное сольфеджио. М.: Музыка, 1988 (№№ 24–70).

3. Інтонування

а) інтервалів (вгору й униз) – чистих, великих, малих в обсязі октави від звука і в тональності, характерних інтервалів (2 пари) і тритонів (2 пари) із розв'язанням у визначеній екзаменатором тональності;

б) 4-х видів тризвуків від звука (мажорні, мінорні з оберненнями); зменшені і збільшені тризвуки з розв'язанням – в тональності, визначеній екзаменатором.

в) від звука 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений); в тональності - D7, SII7 і DVII7 – з оберненнями і розв'язанням в мажорі і мінорі безпосередньо в тоніку або (SII7 і DVII7) через відповідні обернення D₇.

г) ладів від звука: всі види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний, двічі гармонічний), ладів народної музики (еолійський, локрійський, іонійський, дорійський, фригійський, лідійський, міксолідійський, гуцульський); пентатонічних ладів.

3. Слуховий аналіз. Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених, характерних (зб. 2 і зм. 7, зм. 4 і зб. 5) з розв'язанням, тритонів з розв'язанням і без.

б) 4-х видів тризвуків та їх обернень (зменшений і збільшений з розв'язанням у мажорі й мінорі);

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). Обернення малого мажорного, малого мінорного, малого зменшеного з розв'язаннями та без них.

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік, збільшеного ладу.

д) гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі. Послідовності можуть бути витримані у формі речення або періоду, включати матеріал до теми DD включно.

ГАРМОНІЯ

1. Відповідь на теоретичне питання.

Обсяг матеріалу – від початків до теми «Модуляція в тональності першого ступеня споріднення» (за підручником : Дубовский И, Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. Темы 1–35). Відповідь на теоретичне питання може складатися з визначення поняття і розкриття його основних положень або відповіді на «точкові» запитання – визначення та характеристики одного окремого явища чи терміну (наприклад, перерваної каденції, допоміжні і прохідні квартсектакорди, фригійського звороту, подвійної домінанти, видів секвенції, тощо). Абітурієнт повинен проілюструвати відповідь на теоретичне питання грою на фортепіано в будь-якій зручній для нього тональності в чотириголосій фактурі.

2. Гра на фортепіано (0 – 2 знаки при ключі):

а) гармонічних модуляцій-схем (Наприклад, модуляція : F-a: I - II₂ - I=VI - II_{6/5} - DD_{6/5} - K_{6/4} - V₇ I) у вільному ритмі або із заданим ритмічним малюнком. Орієнтовна складність – цифрування без ритмічного малюнка: Алексеев Б. Задачи по гармонии. – Изд. второе, дополн. – Москва: Музыка, 1976. – С. 206 (від теми «Домінантсептакорд» до теми «D9», тема «Акорди DD каденціях», «Акорди DD всередині побудови», «Модуляція в тональності I ступеня споріднення»). Цифрування з ритмічним малюнком: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: Музыка, 1986. – С.28-29, 39, с.с.76-78. Тональність для виконання задає екзаменатор.

б) різних видів секвенцій – діатонічних, хроматичних, транспонуючих на мотив із 2-3-х акордів вгору або вниз. Орієнтовні зразки мотивів: D₇ – VI; VII₇ – D_{6/5} – T; II₇ – D_{4/3} – T; T – D_{6/4} – T₆. Тональність і мотив для виконання секвенції екзаменатор пропонує за нотним зразком (наприклад, з посібника: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: музыка, 1986. – С. 30), або безпосередньо на фортепіано.

3. Гармонічний аналіз фрагментів з художніх творів. За необхідністю приклад з листа може заграти екзаменатор, однак абітурієнту бажано його прочитати самостійно. Необхідно визначити тональність, бажано – форму (речення чи період), а також назвати функції в акордовій послідовності даного уривку. Зразки фрагментів для аналізу: Скребкова О.Л., Скребков С.С. Хрестоматия по гармоническому анализу. – Изд. четвертое, дополн. – М.: Музыка, 1967. – № 47–121, 149–200; Н. Привано. Хрестоматия по гармонии. II ч. тема DD - №1-18, 46-84. Н. Привано Хрестоматия по гармонии. I ч.

Спеціалізація «Народні інструменти: бандура»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

- а) циклічний оригінальний твір або переклад (можливе виконання першої або другої та третьої частин концерту, сонати, варіаційного циклу, сюїти та ін.);
- б) поліфонічний твір;
- в) твір малої форми;
- г) два вокальні твори різні за характером (під власний супровід).

Спеціалізація «Народні інструменти: баян / акордеон»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

- а) поліфонічний твір з фугою;
- б) циклічний оригінальний твір або переклад (можливе виконання першої або другої та третьої частин концерту, сонати, сюїти та ін.);
- в) твір малої форми;
- г) п'єса віртуозного характеру.

Спеціалізація «Народні інструменти: цимбали»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

- а) циклічний оригінальний твір або переклад (можливе використання першої або другої та третьої частин концерту, сонати, варіаційного циклу, сюїти та ін.);
- б) поліфонічний твір;
- в) дві п'єси різного характеру і темпу.

Спеціалізація «Народні інструменти: гітара»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

- а) циклічний оригінальний твір або переклад (можливе використання першої або другої та третьої частин концерту, сонати, варіаційного циклу, сюїти та ін.);
- б) поліфонічний твір;
- в) дві п'єси різного характеру і темпу.

«Народні інструменти: сопілка»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

- а) твір великої форми (можливе використання першої або другої та третьої частин концерту, сонати, варіаційного циклу, сюїти та ін.);
- б) поліфонічний твір;
- в) дві п'єси різного характеру і темпу.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Вміння проаналізувати твори, що виконувалися з фаху у будь-якому запропонованому комісією аспекті.

Співбесіда з питань історії виконавства на народних інструментах, знання музичної літератури, аналізу музичних форм в обсязі програм музичного училища.

Знання музичної термінології (темп, динаміка, агогіка, характер виконання).

Виявлення елементарних знань з суміжних видів мистецтв.

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (усно), ГАРМОНІЯ (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

1. Сольфеджування

одно та двоголосих номерів з листа з відхиленнями, модуляціями, хроматизмами, мелодичною фігурацією, складними ритмічними фігурами (синкопами різних видів, тріолями, дуолями) у простих і складних розмірах, з попереднім визначенням тональності. Орієнтовна складність одноголосих номерів: Островский А.Л., Соловьев С. Н., Шокин В.П. Сольфеджио. – Вып 2. – Изд. 5-е, испр., дополн. – М.: «Советский композитор», 1974. (№№ 1-70); двоголосих номерів: И.Способин. Двухголосие. (№№ 15 - 70). При інтонуванні двоголосих прикладів другий голос грати на фортепіано.

2. Інтонування

а) інтервалів (вгору й униз) – простих, від звука і в тональності, характерних інтервалів (2 пари) і тритонів (2 пари) із розв'язанням у визначеній екзаменатором тональності;

б) 4-х видів тризвуків від звука (мажорні, мінорні з оберненнями); обернення і розв'язання зменшених і збільшених тризвуків в тональності, визначеній екзаменатором.

в) від звуку 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений); в тональності - D₇, II₇ і DVII₇ – з оберненнями і розв'язанням в

мажорі і мінорі безпосередньо в тоніку або (SII_7 і $DVII_7$) через відповідні обернення D_7 .

г) ладів від звука: всі види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний, двічі гармонічний), ладів народної музики (еолійський, локрійський, іонійський, дорійський, фригійський, лідійський, міксолідійський, гуцульський, пентатонічні лади.

3. Слуховий аналіз. Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених, характерних (зб. 2 і зм. 7, зм. 4 і зб. 5) з розв'язанням, тритонів з розв'язанням і без.

б) 4-х видів тризвуків та їх обернень (зменшений і збільшений та їх обернення з розв'язанням у мажорі й мінорі);

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). Обернення малого мажорного, малого мінорного, малого зменшеного та двічі зменшеного – в тональності з відповідними розв'язаннями.

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік, збільшеного ладу.

д) гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі. Послідовності можуть бути витримані у формі речення або періоду, з відхиленнями або модуляцією в тональності першого ступеня спорідненості.

ГАРМОНІЯ

Відповідь на теоретичне питання.

Обсяг матеріалу – від початків до теми «Модуляція в тональності першого ступеня споріднення» (за підручником : Дубовский И, Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. Теми 1–35).

1. Відповідь на теоретичне питання може складатися з визначення поняття і розкриття його основних положень або відповіді на «точкові» запитання – визначення та характеристики одного окремого явища чи терміну (наприклад, перерваної каденції, фригійського звороту, подвійної домінанти, відхилення, модуляції, видів секвенції, тощо). Абітурієнт повинен проілюструвати відповідь на теоретичне питання грою на фортепіано в будь-якій зручній для нього тональності в чотириголосій фактурі.

2. Гра на фортепіано (0 – 2 знаки при ключі):

а) відхилень та модуляцій у тональності першого ступеня спорідненості. Тональності обираються екзаменатором. Імпровізація має бути виконана у формі періоду з двох речень, можливо з доповненням (з яких перше речення – в основній тональності, друге – з модуляцією), з чітко визначеним і дотриманим розміром. Зупинка між спільним і модулюючим акордами вважається помилкою.

б) гармонічних послідовностей (однотональних чи модулюючих) у вільному ритмі або із заданим ритмічним малюнком, з відхиленнями і без них у межах вимог теоретичного курсу. Орієнтовна складність – цифрування без ритмічного

малюнок: Алексеев Б. Задачи по гармонии. – Изд. второе, дополн. – Москва: Музыка, 1976. – С. 206 (від теми «Домінантсептакорд») – до с. 225 (підтеми «в тональність VI ступеня», виключаючи теми «Діатонічні секвенції» і «Повна діатоніка») Цифрування з ритмічним малюнком: Мясоєдова Н., Мясоєдов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: Музыка, 1986. – С.28-29, 39. Тональність для виконання задає екзаменатор.

в) різних видів секвенцій – діатонічних, хроматичних, транспонуючих на мотив із 2-3-х акордів вгору або вниз. Орієнтовні зразки мотивів: $D_7 - VI$; $VII_7 - D_{6/5} - T$; $II_7 - D_{4/3} - T$; $T - D_{6/4} - T_6$. Тональність і мотив для виконання секвенції екзаменатор пропонує за нотним зразком (наприклад, з посібника: Мясоєдова Н., Мясоєдов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: музыка, 1986. – С. 30), або безпосередньо на фортепіано.

3. Гармонічний аналіз фрагментів з художніх творів. За необхідністю приклад з листа може заграти екзаменатор, однак абітурієнту бажано його прочитати самостійно. Необхідно визначити тональність (чи тональності у випадку модулюючого прикладу), бажано – форму (речення чи період), а також назвати функції в акордовій послідовності даного уривку. Зразки фрагментів для аналізу: - Скребкова О.Л., Скребков С.С. Хрестоматия по гармоническому анализу. – Изд. четвертое, дополн. – Москва: Музыка, 1967. – № 47–121, 149–160, - Привано. Хрестоматия по гармонии. II ч.: теми: DD - №1-18, 46-84; Відхилення – ст. 134 – 151; Модуляція – ст.85 – 123 і 171 – 196.

Спеціалізація «Симфонічне диригування»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (диригування)

Диригування (у супроводі двох фортепіано): класичною симфонією (напр.: В. Моцарт – симфонії № 39,40, Л. Бетховен – симфонії №№ 1,2,4,8) або першою частиною романтичної симфонії (напр.: П. Чайковський – симфонії №№ 4,5) і сценою з опери або уривком з ораторії (напр.: одна із сцен – сцена з листа або заключна сцена – з опери „Євгеній Онєгін”, одна із картин – „Сцена під Кромами” або „Сцена біля храму Василя Блаженного” – з опери М. Мусоргського „Борис Годунов”).

Головна мета іспиту з фаху – виявити рівень диригентських здібностей та вмінь вступника: наявність виразових засобів, емоційно-вольових якостей, вміння створити переконливу музично-образну концепцію.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Перевірка знань з:

історії музики, аналізу музичних форм (в об’ємі програми випускників теоретичного відділу музичних училищ або виконавських факультетів музичних академій);

партитур підготовлених до іспиту (аналіз та виконання на фортепіано); музичної термінології (темпи, динаміка, агогіка, характер виконання);

інструментів симфонічного оркестру (характерні риси та можливості);
володіння фортепіано (на вибір комісії виконати напам'ять один твір з поданої програми);

Зразок програми з фортепіано:

Й.С.Бах Триголосна інвенція соль-мінор
М. Мясковський Соната сі-мінор
Ф.Шуберт Музичні моменти, експромти.

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (усно, письмово), ГАРМОНІЯ (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

Іспит складається з:

1. Сольфеджування:

а) з листа одноголосих прикладів інструментального типу з інтонаційними та метро-ритмічними труднощами, відхиленнями, модуляціями. Орієнтовний рівень складності: М. Ладухин. Одноголосное сольфеджио. М., „Музыка”, 1975, №№ 120-140; О. Островский, С. Соловьев, В. Шокин. Сольфеджио, вып. II. М., „Советский композитор”, 1979, 1974, №№ 51–210.

б) співу з листа двоголосого музичного прикладу (один із голосів грати на фортепіано). Приблизна складність мелодій для сольфеджування: И. Способин. Сольфеджио. Двухголосие. №№ 34-112.

в) співу з листа нескладного вокального твору з фортепіанним супроводом у власному виконанні. Приблизна складність: романс М. Лисенка “Ой одна я, одна”. Романс Я.Степового “Море з небом обнялись”;

2. Інтонування

а) інтервалів (вгору й униз) – простих і складених, від звука і в тональності, характерних інтервалів, тритонів, хроматичних із розв'язанням у визначеній екзаменатором тональності;

б) 4-х видів тризвуків з оберненнями (вгору й униз) (мажорні, мінорні, зменшені, збільшені) від звука; розв'язання зменшених і збільшених тризвуків та їх обернень у визначеній екзаменатором тональності.

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений) від звука; обернення малих та двічі зменшеного септакордів – із розв'язанням безпосередньо в тоніку або через відповідні обернення D₇.

г) ладів від звука: всіх видів мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний, двічі гармонічний), ладів народної музики (еолійський, локрійський, іонійський, дорійський, фригійський, лідійський, міксолідійський, гуцульський); хроматичної та цілотнової гам, пентатонічних ладів.

д) спів гармонічних зворотів та послідовностей, трьох-чотирьох ланок секвенцій різних типів, модуляційних схем із модуляцією у тональності будь-якого ступеня спорідненості (різні види модуляцій).

3. Слухового аналізу

Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених (вгору й униз), характерних (зб. 2 і зм. 7, зб., зм. 4 і зб. 5) з розв'язанням, тритону з розв'язанням і без. Визначення на слух інтервальних груп із 2-3-х інтервалів (в тому числі й складених);

б) 4-х видів тризвуків з оберненнями (зменшений і збільшений з розв'язанням у мажорі й мінорі);

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). Обернення малих та двічі зменшеного септакордів – із розв'язанням безпосередньо в тоніку або через відповідні обернення D₇.

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік, цілотнової гами.

д) гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі або прикладу з музичної літератури. Побудова може бути у формі речення або періоду з відхиленнями або модуляцією.

4. Запису триголосого диктанту у формі періоду (можливо, з другим розширеним реченням, чи з перерваною каденцією, чи з доповненнями) з елементами поліфонії (імітаційні прийоми), застосуванням хроматизмів, різних видів неакордових звуків, альтерованих акордів, відхилення і модуляції в тональності всіх ступенів споріднення. Можливі труднощі метро-ритмічного характеру (особливий ритмічний поділ, синкопа, мішаний чи перемінний розмір). Час виконання 25-30 хвилин. Кількість програвань – 10 + 1 ознайомче.

ГАРМОНІЯ

1. Іспит з гармонії передбачає виконання таких видів завдань:

а) побудова на фортепіано (або визначення) вказаних акордів, включаючи альтеровані (з подальшим розв'язанням можливими способами);

б) імпровізація на фортепіано модулюючих побудов (у формі періоду) за визначеним тональним планом і способами модулювання (із застосуванням неакордових звуків);

в) гра на фортепіано послідовностей за запропонованою цифровою схемою;

г) гармонізації мелодичних фрагментів, запропонованих екзаменатором. Приклади уривків: Мясоєдова Н., Мясоєдов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: Музыка, 1986. – С. 75-76).

д) гра на фортепіано секвенцій усіх видів на мотив із трьох-чотирьох акордів; Зразок: Н. Мясоєдова, А. Мясоєдов. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва, "Музыка", 1986, с.с.47-49, 51-62.

є) усні відповіді на питання з теоретичного курсу гармонії у повному обсязі програми спеціального курсу середнього музичного навчального закладу.

2. Усний структурно-гармонічний аналіз музичного твору або частини з метою з'ясування рис гармонічного стилю, функційних і колористичних особливостей гармонії.

Зразки творів для аналізу:

Ф. Шопен. Мазурка №1 фа-дієз мінор

В. Косенко. Романс «Старовинна пісня» («Цвіток засохший»);

Абітурієнту можуть бути поставлені питання з елементарної теорії музики та музичної форми.

Спеціалізація «Хорове диригування»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (диригування)

Виконання програми:

Диригування під фортепіано двома хоровими творами, контрастними за стилем та характером (один з них, а- capella).

Головна мета іспиту з фаху – виявити рівень диригентського професіоналізму вступника:

- емоційно-вольові якості;
- диригентську техніку;
- музикальність, переконливість трактовки творів.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Перевірка знань з:

історії музики, історії та теорії хорового мистецтва, аналізу музичних форм (в об'ємі програми випускників музичного училища;

хорових партій творів з фаху (вміння виконувати їх голосом напам'ять і грати партитуру на фортепіано з нот);

вокальних даних і навиків (вступник повинен заспівати нескладний вокальний твір);

музичної термінології (темпи, динаміка, агогіка, характер виконання); володіння фортепіано (на вибір комісії виконати напам'ять один твір з поданої програми);

Зразок програми з фортепіано:

1. Й.С.Бах Триголосна інвенція соль-мінор
Й.Гайдн Соната сі-мінор
Д.Шостакович Фантастичні танці
2. Й.С.Бах-Д.Кабалевський Прелюдія та fuga
В.А.Моцарт. Соната F-dur (ч.І)
С.Людкевич. Листок з альбому

Перевірка знань

а) з музичної літератури:

Одне з питань на вибір комісії:

Й.С.Бах – життя і творчість, естетика, стиль

Л. Бетховен – симфонічна творчість

М.Лисенко музика до “Кобзаря”

Опера “Ріголетто” Дж.Верді
 “Запорожець за Дунаєм” С.Гулака-Артемівського
 Творчість П.Чайковського
 “Кавказ” С.Людкевича
 Хорова творчість М.Леонтовича
 Львівська композиторська школа
 Ф.Шопен – фортепіанна творчість

б) історії та теорії літургійного співу

Церковні богослуження візантійського обряду та їх піснеспіви:
 Вечірня, Утреня, Літургія.

Жанри і форми церковного співу: псалми, канони та ірмоси, стихири, тропарі,
 кондаки, прокимни та ін.

Ірмологіон та його місце у церковних богослуженнях.

Історичний розвиток літургійної музики.

Українські композитори як автори літургійної музики.

Спів

а) виконати (під фортепіано) вокальний твір малої форми

б) виконати один з церковних співів

“Отче наш”

“Царю небесний” – стихира,

“Пречудесна, пренебесна”.

“Ангел вопіяше” – світилен,

“Плотію уснув-світилен,

“Тебе одіющагося світом”- стихира,

“Возбранній воєводі” – кондак,

“Блажен муж”-псалом,

“Нині отпускаєш” - з вечірні,

догматики, гл.1-8,

“Хваліте ім’я Господнє”- поліелей на Утрені,

“На ріках Вавилонських”- під час Великого посту,

воскресні ірмоси – на Утрені

(глас 1, пісня 1, “Твоя побідительная десниця”)

тропар на Богоявлення “Глас Господен”

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (усно, письмово), ГАРМОНІЯ (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

Іспит складається з:

1. Сольфеджування

одно та двоголосих номерів з листа з відхиленнями, модуляціями, хроматизмами, мелодичною фігурацією, складними ритмічними фігурами (синкопами різних видів, тріолями, дуолями) у простих і складних розмірах, з попереднім визначенням тональності. Орієнтовна складність одноголосих номерів: Островский А.Л., Соловьев С. Н., Шокин В.П. Сольфеджио. – Вып 2. – Изд. 5-ое,

испр., дополн. – М.: «Советский композитор», 1974. (№№ 35–120); двоголосих номерів: И.Способин. Двухголосие. Трехголосие (№№ 31-76). При інтонуванні двоголосих прикладів другий голос грати на фортепіано.

2. Інтонування

а) інтервалів (вгору й униз) – простих, від звука і в тональності, характерних інтервалів (2 пари) і тритонів (2 пари) із розв'язанням у визначеній екзаменатором тональності;

б) 4-х видів тризвуків з оберненнями (мажорні, мінорні, зменшені, збільшені) від звука; розв'язання зменшених і збільшених тризвуків та їх обернень у визначеній екзаменатором тональності.

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений) від звука; три види септакордів (D_7 , II_7 , DVI_7) – з оберненнями; малий мінорний і малий зменшений – із розв'язанням безпосередньо в тоніку або через відповідні обернення D_7 .

г) ладів від звука: всі види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний, двічі гармонічний), ладів народної музики (еолійський, локрійський, іонійський, дорійський, фрігійський, лідійський, міксолідійський, гуцульський); хроматичної та цілотнової гам, пентатонічних ладів.

3. Слухового аналізу. Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених, характерних (зб. 2 і зм. 7, зб., зм. 4 і зб. 5) з розв'язанням, тритону з розв'язанням і без.

б) 4-х видів тризвуків з оберненнями (мажорні, мінорні, зменшені, збільшені) від звука; розв'язання зменшених і збільшених тризвуків та їх обернень у визначеній екзаменатором тональності.

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий семажорний, великий мінорний, великий збільшений). Малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений септакорди (з оберненнями), з розв'язаннями та без них.

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний, двічі гармонічний мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фрігійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік, цілотнової гама).

д) гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі, у т.ч. фрагментів з художніх творів (хорова література). Послідовності можуть бути заграні у формі речення або періоду, з відхиленням або модуляцією у тональності першого ступеня споріднення.

4. Запису нескладного триголосного диктанту у формі періоду (можливо, з другим розширеним реченням, чи з перерваною каденцією, чи з доповненнями), з хроматизмами і ритмічними особливостями у голосах. Можлива наявність модуляції чи відхилень у тональності I ступеня споріднення. Час виконання 25-30 хвилин. Кількість програвань – 10 + 1 ознайомче.

ГАРМОНІЯ

1. Відповідь на теоретичне питання:

Обсяг матеріалу – від початків до теми «Модуляція в тональності першого ступеня споріднення» (за підручником : Дубовский И, Евсеев С., Способин И., Соколов В. Учебник гармонии. Темы 1–35). Відповідь на теоретичне питання може складатися з визначення поняття і розкриття його основних положень або відповіді на «точкові» запитання – визначення та характеристики одного окремого явища чи терміну (наприклад, перерваної каденції, допоміжні і прохідні квартсектакорди, фригійського звороту, подвійної доміанти, відхилення тощо). Абітурієнт повинен проілюструвати відповідь на теоретичне питання грою на фортепіано в будь-якій зручній для нього тональності в чотириголосій фактурі.

2. Гра на фортепіано (0 – 2 знаки при ключі):

а) відхилень та модуляцій у тональності першого ступеня спорідненості. Тональності обираються екзаменатором. Імпровізація має бути виконана у формі періоду з двох речень, можливо з доповненням (з яких перше речення – в основній тональності, друге – з модуляцією), з чітко визначеним і дотриманим розміром. Зупинка між спільним і модулюючим акордами вважається помилкою.

б) гармонічних послідовностей як однотональних, так і модулюючих, можливо з заданим ритмічним малюнком, з відхиленнями і без них у межах вимог теоретичного курсу. Орієнтовна складність – цифрування без ритмічного малюнка: Алексеев Б. Задачи по гармонии. – Изд. второе, дополн. – Москва: Музыка, 1976. – С. 206 (від теми «Домінантсептакорд») – до с. 225 (підтеми «в тональність VI ступеня») Цифрування з ритмічним малюнком: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: Музыка, 1986. – С.57–58. Тональність для виконання задає екзаменатор.

в) різних видів секвенцій – діатонічних, хроматичних, транспонуючих на мотив із 2-3-х акордів вгору або вниз. Орієнтовні зразки мотивів: $D_7 - VI$; $VII_7 - D_{6/5} - T$; $II_7 - D_{4/3} - T$; $T - D_{6/4} - T_6$. Тональність і мотив для виконання секвенції екзаменатор пропонує за нотним зразком (приміром, з посібника: Мясоедова Н., Мясоедов А. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва: музыка, 1986. – С. 47–49), або безпосередньо на фортепіано.

3. Гармонічний аналіз фрагментів з художніх творів. За необхідністю приклад з листа може заграти екзаменатор, однак абітурієнту бажано його прочитати самостійно. Необхідно визначити тональність (чи тональності у випадку модулюючого прикладу), бажано – форму (речення чи період), а також назвати функції в акордовій послідовності даного уривку. Зразки фрагментів для аналізу: Скребкова О.Л., Скребков С.С. Хрестоматия по гармоническому анализу. – Изд. четвертое, дополн. – Москва: Музыка, 1967. – № 47–121.

Спеціалізація «Академічний спів»

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

- а) дві різнохарактерні арії українських та зарубіжних композиторів;
- б) два романси різні за стилем та характером;

в) одна-дві народні пісні.

Основні вимоги до вступників:

- а) наявність голосу красивого за тембром і визначеного за типом;
- б) повнота діапазону;
- в) достатня сила голосу у всіх регістрах;
- г) виразність виконання;
- д) чистота інтонування, ритмічна чіткість.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Співбесіда, де вступник повинен показати наявність розвинутого музичного слуху, діапазон голосу, сценічні дані (зовнішність, статура).

Виявлення відповідного культурного рівня (знання художньої та музичної літератури, театрального мистецтва, видатних композиторів, співаків, типи голосів, музичної термінології, тощо).

Базовим матеріалом для питань колоквиуму є твори з програми, представленої на I сесії творчого конкурсу (Фах – виконання сольної програми).

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (усно), ТЕОРІЯ МУЗИКИ (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

1. Сольфеджування

одноголосих номерів з листа. Орієнтовна складність одноголосих номерів: Ладухін Н.М. Одноголосное сольфеджио. М.: Музыка, 1988 (№№24–70); Островский А.Л., Соловьев С.Н., Шокин В.П. Сольфеджио – Вып 2. – Изд. 5-ое, испр., дополн. – М.: «Советский композитор», 1974. (№№ 1–36), Рубец.А. - №№10-66.

2. Інтонування

а) інтервалів – чистих, великих і малих від звука і в тональності, характерних інтервалів та тритонів із розв'язанням;

б) мажорний і мінорний тризвуки та їх обернення від звука, зменшений і збільшений – в тональності, з розв'язанням.

в) 7 видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений) від звука; D_7 , SII_7 , $DVII_7$ – з оберненнями в тональності з розв'язанням безпосередньо в тоніку або через певні обернення D_7 .

г) ладів від звука: три види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний), двічі гармонічних мажору і мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, гуцульського, пентатонічних ладів.

3. Слуховий аналіз. Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених, характерних (2 пари) з розв'язанням, тритонів з розв'язанням.

б) 4-х видів тризвуків, мажорний і мінорний з оберненнями, зменшений і збільшений з розв'язанням у мажорі й мінорі.

в) 7-и видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). D_7 з оберненнями, SII_7 та $DVII_7$ з оберненнями і розв'язаннями через певні обернення D_7 .

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік.

д) найпростіші гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі, які включають головні тризвуки, їх обернення, $K_{6/4}$, D_7 . Послідовності можуть бути у формі речення або невеликого періоду.

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

Іспит складається з виконання усних завдань:

1. Побудова від заданого звуку і в тональності:

а) інтервалів (простих і складених); характерних з розв'язанням; здійснення еנגармонічної заміни запропонованого інтервалу;

б) 4-х видів тризвуків (збільшений з розв'язанням у мажорі чи мінорі);

в) побудова або визначення 7-и видів септакордів. D_7 з оберненнями, SII_7 та $DVII_7$ з розв'язаннями через певні обернення D_7 ;

г) ладів (вгору і вниз): трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік; хроматичної гами.

д) групування у простих та складних розмірах фрагменту в межах речення.

2. Аналіз мелодії пісні чи солоспіву (визначення тональності, розміру, ритмічних особливостей, а також музичних термінів і позначень відтінків виконання).

3. Відповідь на теоретичне питання. Вона може складатися з визначення поняття (наприклад «ритм, метр, розмір, особливості ритмічного поділу, лад, тональність, знаки скорочення нотного письма, тощо) і розкриття його основних положень або відповіді на «точкові» запитання.

Обсяг матеріалу – (за підручником : Способин І. В. «Элементарная теория музыки», М. «Музыка», 1984; Алексеев Б., Мясоедов А. «Элементарная теория музыки» М. «Музыка», 1986.

Спеціалізація «Музикознавство», «Етномузикознавство»

I сесія творчого конкурсу – МУЗИЧНА ЛІТЕРАТУРА

Іспит з музичної літератури включає в себе перевірку знань з найважливіших стилів музичного мистецтва, життєвого та творчого шляху видатних композиторів, еволюції окремих жанрів, а також уміння кваліфіковано проаналізувати зазначені в вимогах окремі твори. Користування нотами на іспиті не дозволяється, відповіді ілюструються нотними прикладами напам'ять. Перевіряється знання музичного матеріалу в обсязі програми з музичної літератури теоретичного відділу середнього музичного навчального закладу. Два питання торкаються світової музичної літератури, одне – української.

Вимоги зі світової музичної літератури:

- Барток Б. – Творчий портрет.
- Бах Й.С. – Духовні жанри. Меса сі-мінор. Інструментальна творчість: ”Добре темперований клавір”.
- Берліоз Г. – Симфонічна творчість: „Фантастична симфонія”.
- Бетховен Л. – Симфонічна творчість: Симфонії №№ 3,5,9. Фортепіанні сонати №№ 5,8,14,17,21,23.
- Бізе Ж. – Творчий портрет. Опера „Кармен”.
- Бородин О. – Опера „Князь Ігор”, „Богатирська симфонія”.
- Брамс Й. – Симфонічна творчість. Симфонія № 4.
- Вагнер Р. – Принципи оперної реформи „Лоенгрін”.
- Вебер К.М. – Оперний доробок: „Вільний стрілець”.
- Верді Дж. – Опера спадщина: „Ріголетто”, „Травіата”, „Аїда”.
- Гайдн Й. – Симфонічна творчість. Симфонія № 103 „3 тремоло літавр”.
Ораторія „Пори року”.
- Гендель Г.Ф. – Ораторія „Самсон”.
- Глінка М. – Оперні „Іван Сусанін”, „Руслан і Людмила”. Романси.
- Дворжак А. – Симфонічні твори: Симфонія „З Нового Світу”.
- Дебюссі К. – Оркестрові композиції: ”Після полуденний відпочинок фавна”.
Фортепіанні мініатюри: 24 прелюдії.
- Ліст Ф. – Фортепіанні жанри: цикл „Роки мандрівок”, „Угорські рапсодії”.
Програмний симфонізм: „Прелюди”.
- Мендельсон Ф. – Оркестрові композиції: увертюра „Сон в літню ніч”.
Концерт для скрипки з оркестром.
- Моцарт В.А. – Опера спадщина: „Весілля Фігаро”. Симфонічна творчість: Симфонія № 40.
- Мусоргський М. – Опера „Борис Годунов”. Вокальні твори: цикл „Пісні і танці смерті”.
- Малер Г. – Симфонія № 1.
- Онеггер А. – Творчий портрет.
- Прокоф'єв С. – Балет „Ромео і Джульєтта”. Симфонічна творчість. Симфонії №№ 1,7.

- Пуччіні Дж. – Опера творчість: „Богема”, „Госка”.
- Равель М. – оркестровий доробок „Болеро”.
- Рахманінов С. – Фортепіанний доробок. Концерт № 2. Романси.
- Римський-Корсаков М. – Опера спадщина: „Снігуронька”, „Царева наречена”.
- Россіні Дж. – Опера спадщина: „Севільський цирульник”.
- Свиридов Г. – Хорові твори: „Поема пам’яті Сергія Єсеніна”.
- Скрябін О. – Симфонічна спадщина: Симфонія № 3.
- Сметана Б. – Опера спадщина: „Продана наречена”.
- Хіндеміт П. – Творчий портрет. „Людус тоналіс”.
- Чайковський П. – Опері „Євгеній Онєгін”. „Пікова дама”. Симфонічна творчість: Симфонія № 6. Шнітке. – Творчий портрет.
- Шопен Ф. – Фортепіанні мініатюри. Балади : Балада № 1. Сонати: Соната № 2.
- Шостакович Д. – Симфонічна творчість: Симфонії №№ 5,7.
- Штраус Р. – Програмний симфонізм: „Тіль Уленшпігель”.
- Шуберт Ф. – Пісні. Вокальні цикли „Прекрасна млинарка”, „Зимовий шлях”.
- Симфонізм: „Незакінчена симфонія”.
- Шуман Р. – Фортепіанні жанри: цикл „Карнавал”. Вокальні твори: цикл „Любов поета”.
- Щедрін Р. – Творчий портрет.
- Вимоги з української музичної літератури:
- Барвінський В. – Творчий портрет. Фортепіанні композиції.
- Березовський М. – Творчий портрет. Духовний концерт. „Не отвержи мене во времени старости”.
- Бортнянський Д. – Творчий портрет. Духовні концерти.
- Ведель А. – Духовні концерти.
- Весільний цикл українських пісень.
- Галицька музична культура 19 ст.(М.Вербницький, І.Лаврівський, В.Матюк, А.Вахнянин, О.Нижанківський, К.Січинський).
- Губаренко В. – Опера творчість: моноопера „Ніжність”.
- Гулак-Артемівський С. – Опера „Запорожець за Дунаєм”.
- Дичко Л. – Хоровий доробок: кантата „Калина червона”, „Пори року”.
- Калачевський М. – Українська симфонія.
- Концертно-обрядовий цикл українських пісень.
- Козак С. – Хорові обробки та оригінальні композиції.
- Колесса М. – Творчий портрет. Фортепіанні композиції.
- Кос-Анатольський А. – Пісні і хори.
- Косенко В. – Фортепіанний доробок. П’ять етюдів у формі старовинних танців.
- Леонтович М. – Обробки українських народних пісень. Оригінальні твори.
- Лисенко М. – Опера творчість: „Наталка Полтавка”, „Тарас Бульба”, „Музика до Кобзаря”, Кантата „Радуйся, ниво неполитая”. Хори і солоспіви. Фортепіанні жанри.
- Людкевич С. – Симфонія – кантата „Кавказ”.
- Лятошинський Б. – Симфонічна творчість: Симфонія № 3.

- Ніщинський П. – „Вечорниці”.
- Ревуцький Л. – Симфонія № 2. Кантата „Хустина”.
- Скорик М. – Оркестрові твори: „Гуцульський триптих”, „Карпатський концерт”.
- Станкович Є. – Творчий портрет.
- Степовий Я. – Хори і солоспіви. Фортепіанні жанри.
- Стеценко К. – Кантати: „Єднаймося”, „Шевченкові”. Хори і солоспіви.
- Українські народні думи і історичні пісні, звичайні пісні.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ, ФОРТЕПІАНО

Перевірка володіння фортепіано: виконання напам'ять одного твору з представленої вступником програми (на вибір комісії).

Зразки програми з фортепіано:

- Й.С.Бах. Прелюдія та фуга d-moll з „Добре темперованого клавіру”.
- М.Раков – Соната в класичному стилі (1 ч.).
- Ф.Шопен – Ноктюрн.
- Д.Шостакович – Прелюдія та фуга a-moll.
- Л.Бетовен – Соната № 11 (1 ч.).
- С.Рахманінов – Мелодія.

«Музикознавство»

Виявлення орієнтації в загальних проблемах світової і вітчизняної культури, зокрема у епохах і стилях: античності, середньовіччя, відродження, бароко, класицизму, романтизму, імпресіонізму, вєдизму, експресіонізму, неостилів 20 ст.(неокласицизму, неофольклоризму і т.д.), урбанізму, авангарду, „Нової фольклорної хвилі” в Україні.

«Етномузикознавство»

1. Український музичний фольклор:
 - орієнтуватись у жанровій сітці українського музичного фольклору;
 - знати жанри музичного фольклору, які побутують у регіоні абітурієнта;
 - уміти виконувати зразки різних музичних жанрів.
2. Українська музична фольклористика:

Знати фольклористичний доробок:

 - Миколи Лисенка, Станіслава Людкевича, Філарета Колесси, Климента Квітки, Володимира Гошовського, Богдана Луканюка, Софії Грици, Анатолія Іваницького;
 - дослідників музичного фольклору регіону абітурієнта.
3. Фольклористичний досвід (бажано, але не обов'язково):
 - музично-етнографічна експедиційна робота (власні аудіо- чи/та відеозаписи);

- музично-етнографічна транскрипційна робота (тексти розмов і пісень, нотації вокальні чи інструментальні);
- участь у конференціях, публікації на етномузикознавчу тематику.

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (письмово, усно), ГАРМОНІЯ (усно)

Іспит з сольфеджіо складається з таких розділів:

а) запису триголосого диктанту у формі періоду (можливо, з другим розширеним реченням, чи з перерваною каденцією, чи з доповненнями) з елементами поліфонії (імітаційні прийоми), застосуванням хроматизмів, різних видів неакордових звуків, альтерованих акордів, відхилення і модуляції в тональності всіх ступенів споріднення. Можливі труднощі метро-ритмічного характеру (особливий ритмічний поділ, синкопа, мішаний чи перемінний розмір). Час виконання 25-30 хвилин. Кількість програвань – 10 + 1 ознайомче.

(напр.: Б. Алексєєв, Дм. Блюм – Систематичний курс музичного диктанту №№ 844, 875, 892).

Час запису диктанту – 30 хв. Орієнтовна кількість програвань – не більше 10;

б) сольфеджування з листа досить складних одноголосних прикладів інструментального типу з інтонаційними метроритмічними труднощами, аналогічними тим, що вказані у попередньому пункті (музичний диктант). Напр.: М.Ладухін – Одноголосне сольфеджіо. М., „Музика”, 1976, №№ 120-140; П.Драгоміров – Підручник сольфеджіо. М., 1937 або Сольфеджіо, М., „Сов.композитор”, 1967, №№ 240-300; А.Рубець – Одноголосне сольфеджіо, М., „Музика”, 1966, №№ 110-148. О.Островський, С.Соколов, В.Шокін – Сольфеджіо, вип..П.М., „Сов.композитор”, 1979, 1974, №№ 140-265.

в) спів з листа двоголосного музичного прикладу (один з голосів грати на фортепіано). Приблизна трудність мелодій для сольфеджіо: І.Способін – Збірник сольфеджіо різних авторів, ч.1, двоголосся, М., „Музика”, 1965, №№ 79-84, 86-110, В.Рукавішніков, В.Слетов, В.Хвостенко – Сольфеджіо (двоголосся), М., „Гос.муз.ист.”, 1962, №№ 192-212.

г) спів з листа нескладного вокального твору з фортепіанним супроводом у власному виконанні. Приблизна трудність – романси М.Глінки „Сомнение”, „В крови горит огонь желанья”, „Венецианская ночь”, романс М.Лисенка „Ой одна я, одна”, романс Я.Степового „Море з небом обнялися”;

д) спів від заданого звуку або у заданій тональності (вгору і вниз) діатонічних і хроматичних інтервалів в межах октави, тризвуки всіх видів з оберненнями, септакордів будь-якої побудови і функційного значення (також з оберненнями), альтерованих акордів. Розв’язання дисонуючих інтервалів і акордів усіма існуючими варіантами;

е) визначення на слух інтервалів і акордів, зазначених у попередньому пункті видів, а також складених інтервалів;

є) визначення на слух інтервальних груп з 5-7 інтервалів (в тому числі і складених як у визначенні тональності, так і поза нею);

ж) визначення на слух акордових послідовностей (гармонічних схем і музичних цитат), які містять у собі різня діатонічні і альтеровані акорди, елементи мажору-мінору, відхилення у тональності 1 ступеня спорідненості, (в тому числі раптові через енгармонізм Д і зм.УП). Обсяг послідовності (речення, період) визначається ступінню її насиченості складними для слухового усвідомлення ладо гармонічними елементами. Напр.: Колискова Волхови з опери М.Римського-Корсакова „Садко”, „Смерть Озе” з музики Е.Гріга до драми Ібсена „Пер Гюнт”, хор „Наречені” А.Штогаренка;

з) спів мажорних гам усіх видів, а також народних діатонічних та хроматичних ладів з п'ятиступневими та двічі гармонічними включно;

и) спів гармонічних зворотів та послідовностей, трьох-чотирьох секвенцій різних типів, модуляційних схем з модуляцією у тональності будь-якого ступеня спорідненості (різними способами).

ГАРМОНІЯ

1. Іспит з гармонії передбачає виконання таких видів завдань:

а) побудова на фортепіано (або визначення) заданих акордів різної побудови, включаючи альтеровані з наступним розміщенням усіма можливими способами;

б) імпровізація на фортепіано модулюючих побудов у формі періоду у заданих тональному плані і способі модулювання (із застосуванням не акордових звуків);

в) гра на фортепіано гармонічних послідовностей за запропонованою цифровою схемою;

г) гра на фортепіано секвенцій усіх видів на мотиви з трьох-чотирьох акордів;

д) усний структурно-гармонічний аналіз музичного твору або його частини з метою з'ясування рис гармонічного стилю, функційно-динамічних і колористичних особливостей гармонії. Зразки творів для аналізу;

Ф. Шопен – Мазурка № 1 фа-дієз мінор.

Д.Кабалевський – Концерт для скрипки з оркестром (II частина, перший період);

В.Костенко – Романс „Старовинна пісня” („Цвіток засохший”);

е) усні відповіді на питання з теоретичного курсу гармонії у повному обсязі програми спеціального курсу середнього музичного навчального закладу.

Вступнику можуть бути задані питання з елементарної теорії музики і музичної форми.

Спеціалізація «Композиція»

I сесія творчого конкурсу – ТВОРЧИСТЬ

Вступник повинен подати екзаменаційній комісії власні твори, які б свідчили про наявність відмінних та добрих творчих даних і необхідного

мінімуму композиторської техніки (вміле формоутворення, вміння розвивати тематичний матеріал, створювати і трансформувати фактуру і т.д.).

На іспит слід подати твори в різних жанрах і формах інструментальної і вокальної (сольної, хорової) музики, в тому числі обробки народних пісень в нотному запису.

Іспит відбувається у формі виконання власних творів (на фортепіано або демонстрації їх у магнітофонному записі) і виконання творчого завдання екзаменаційної комісії, напр.: написання невеликого вокального твору пісенного типу на заданий текст.

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ, ФОРТЕПІАНО

Співбесіда з питань головних напрямів розвитку європейського і вітчизняного мистецтва музичних стилів.

Виявлення орієнтації в основних питаннях музичної літератури, аналізу музичних форм поліфонії, інструментознавства та інструментування (в межах програми музичного училища).

Знання основних композиторських технік в музиці 20 ст. (додекафонія, алеаторика, конкретна музика та інш.).

Перевірку володіння фортепіано: виконання напам'ять одного твору з представленої вступником програми (на вибір комісії).

31

Зразки програми з фортепіано:

М.Скорик. Прелюдія і фуга.

В.А.Моцарт. Соната № 5 G-dur. ч.1.

В.Барвінський. Прелюдія.

П.Хіндеміт. Інтерлюдія і фуга.

Й.Гайдн. Варіації на тему „Roxelane”.

В.Косенко. Поема – легенда.

III сесія творчого конкурсу – СОЛЬФЕДЖІО (письмово, усно), ГАРМОНІЯ (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

Іспит складається з:

1. запис триголосого диктанту гармонічного складу з елементами поліфонії (мелодичний розвиток одного або двох голосів, імітаційні прийоми та ін.) З інтонаційних труднощів можливі стрибки на нестійкі щаблі ладу, різного типу хроматизми, відхилення та модуляції у різні тональності, різні види неакордових звуків і т. д.

Можливі труднощі метро-ритмічного характеру: умовні ритмічні групи (тріолі, дуолі та ін.), синкопований ритм, мелізми, можливі також структурні

труднощі (зразок: Б. Алексєєв, Дм. Блюм. Систематический курс музыкального диктанта, 835, 838, 840).

Час запису диктанту – 30 хв. Кількість програвань – 12.

2. Сольфеджування

а) з листа одноголосих прикладів з інтонаційними, метро-ритмічними труднощами, аналогічними до вказаних у попередньому пункті (музичний диктант). Напр.: М. Ладухін. Одноголосное сольфеджио. М., «Музыка», 1976, №№ 120-140; О. Островский, С. Соловьев, В. Шокин. Сольфеджио, вып. II. М., «Советский композитор», 1974, №№ 140-228.

б) спів з листа двоголосих прикладів (один з голосів співати, інший – грати на фортепіано). Орієнтовна складність зразків для сольфеджування: И. Способин. Двухголосие.– М., «Музыка», 1977, №№ 81–112; 117–137, 144–145.

в) спів з листа нескладного вокального твору з фортепіанним супроводом у власному виконанні. Орієнтовна складність – романси Ф.Шуберта, Р.Шумана, М.Лисенка («Ой одна я, одна»), С. Людкевича (“Я в кватироньці сиджу”);

3. Інтонування:

а) інтервалів (вгору й униз) – простих від звука і в тональності, характерних інтервалів, тритонів, хроматичних із розв’язанням у визначеній екзаменатором тональності;

б) 4-х видів тризвуків з оберненнями від звука (вгору й униз); розв’язання зменшених і збільшених тризвуків та їх обернень у визначеній екзаменатором тональності.

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений) від звука; малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений – із розв’язанням безпосередньо в тоніку або через відповідні обернення D₇.

г) ладів від звука: всіх видів мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний, двічі гармонічний), ладів народної музики (еолійський, локрійський, іонійський, дорійський, фригійський, лідійський, міксолідійський, гуцульський); хроматичної та цілотнової гам, пентатонічних ладів.

д) спів гармонічних зворотів та послідовностей, трьох-чотирьох ланок секвенцій різних типів, модуляційних схем із модуляцією у тональності будь-якого ступеня спорідненості (різні види модуляцій).

3. Слухового аналізу

Визначення на слух:

а) інтервалів: простих і складених (вгору й униз), характерних, тритонів, хроматичних з розв’язанням. Визначення на слух інтервальних груп із 2-3 інтервалів (в тому числі й складених);

б) 4-х видів тризвуків з оберненнями (обернення зменшеного і збільшеного з розв’язанням у мажорі й мінорі);

в) 7-ми видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). Малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений септакорди (двічі зменшений) та обернення, з розв’язаннями та без них.

г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік, цілотонові гами.

д) гармонічної послідовності в чотириголосій фактурі чи приклад з музичної літератури. Можуть бути у формі речення або періоду з відхиленнями або модуляцією. (Гармонічні схеми і музичних уривки можуть містити діатонічні та альтеровані акорди, елементи мажору-мінору, відхилення у тональність будь-якого ступеня спорідненості, модуляцію, в тому числі енгармонічну).

ГАРМОНІЯ

1. Іспит з гармонії передбачає виконання таких видів завдань:

а) побудова на фортепіано (або визначення) вказаних акордів, включаючи альтеровані (з подальшим розв'язанням можливими способами);

б) імпровізація на фортепіано модулюючих побудов (у формі періоду) за визначеним тональним планом і способами модулювання (із застосуванням неакордових звуків);

в) гра на фортепіано послідовностей за запропонованою цифровою схемою;

г) гармонізація на фортепіано мелодії, з застосуванням відповідних функцій, відхилень та неакордових звуків. Бажано виконувати у фактурі. Зразок: Н. Мясоєдова, А. Мясоєдов. Пособие по игре на фортепиано в курсе гармонии. – Москва, "Музыка", 1986, № 56 на с. 59, № 76 на с.с. 75-76.

д) усні відповіді на запитання з теоретичного курсу гармонії у повному обсязі програми спеціального курсу середнього музичного навчального закладу.

Абітурієнту можуть бути поставлені питання з елементарної теорії музики та музичної форми.

Спеціалізації: Джаз та популярна музика: фортепіано, Джаз та популярна музика: спів, Джаз та популярна музика: оркестрові інструменти.

I сесія творчого конкурсу – ФАХ (виконання сольної програми)

«Фортепіано»

- 1) 3 джазові стандарти з імпровізацією (різнохарактерні, наприклад: ballad, medium swing, fast swing);
- 2) мажорні та мінорні гами до семи знаків або ладові гами п'яти видів септакордів;
- 3) акомпанемент джазового стандарту за даною гармонічною схемою;
- 4) авторські твори (при наявності).

«Труба», «Тромбон», «Саксофон»

- 1) 3 джазові стандарти з імпровізацією (різнохарактерні, наприклад: ballad, medium swing, fast swing);

- 2) мажорні та мінорні гами до семи знаків або ладові гами п'яти видів септакордів;
- 3) авторські твори (при наявності).

«Гітара»

- 1) 3 джазові стандарти з імпровізацією (різнохарактерні, наприклад: ballad, medium swing, fast swing);
- 2) мажорні та мінорні гами до семи знаків або ладові гами п'яти видів септакордів;
- 3) авторські твори (при наявності).

«Акордеон, кнопковий акордеон»

- 1) 3 джазові стандарти з імпровізацією (різнохарактерні, наприклад: ballad, medium swing, fast swing);
- 2) мажорні та мінорні гами до семи знаків або ладові гами п'яти видів септакордів;
- 3) авторські твори (при наявності).

«Ударні інструменти»

- 1) на ударній установці – 2 різнохарактерні solo не менше 32-х тактів (з акомпанементом чи без акомпанементу);
- 2) обов'язкове виконання одного джазового твору в стилі swing з виконанням solo в контексті твору.

«Бас-гітара», «Контрабас»

- 1) мажорні та мінорні гами до семи знаків та ладові гами п'яти видів септакордів у дві октави різноманітними штрихами;
- 2) 3 джазові п'єси у розгорнутому вигляді (акомпанемент та імпровізація);
- 3) акомпанемент джазового стандарту за даною гармонічною схемою.

Орієнтовний список джазових творів:

1. All Of Me - S. Simons
2. Autumn Leaves - J. Kosma
3. Billies Bounce - Ch. Parker
4. Satin Doll - D. Ellington
5. Scrapple From The Apple - Ch. Parker
6. Solar - M. Davis
7. Someday My Prince Will Come - F. Churchill
8. Beautiful love - V. Young
9. Just Friends - J. Klenner
10. A Night In Tunisia - D. Gillespie
11. Bye, Bye Blackbird - R. Henderson

«Джазовий спів»

Абітурієнт повинен виконати:

- 1) транскрипцію джазового стандарту з репертуару відомих світових джазових вокалістів з обов'язковою наявністю скетової імпровізації;
- 2) власну інтерпретацію джазового стандарту зі скетовим соло;
- 3) ретро-пісню або естрадну пісню українського автора.

Всі визначені твори повинні бути різнохарактерними та з розгорнутим вокальним діапазоном (не менше одної октави).

Орієнтовний список джазових творів:

1. All Of Me - S. Simons
2. Autumn Leaves - J. Kosma
3. Beautiful love - V. Young
4. No more blues – A. Jobim
5. Misty- E. Garner
6. How High The Moon – M. Lewis
7. Stompin' At The Sawoy- B. Goodman
8. Sugar – S. Turrentine

«Естрадний спів»

Абітурієнт повинен виконати:

- 1) Пісню a capella (народну чи романс);
- 2) ретро-пісню або естрадну пісню українського автора;
- 3) естрадний або джазовий твір.

Всі визначені твори повинні бути різнохарактерними та з розгорнутим вокальним діапазоном (не менше одної октави).

Виконання під фонограму «мінус» або у супроводі концертмейстера. Фонограма не повинна містити прописані дабли та беки.

Орієнтовний репертуар

Українські народні пісні

"На вулиці скрипка грає", "Ой, у вишневому садочку". "Ти до мене не ходи". "Взяв би я бандуру".

Романси українських композиторів

Заремба Л.: "Дивлюсь я на небо, Кос-Анатольський А.: "Солов'їний романс", Стеценко К.: "Вечірня пісня".

Пісні українських композиторів

Кос-Анатольський А.: "Коли заснули сині гори"; "Ой ти, дівчино, з горіха зерня"; "Конвалії», Буєвський Б.: "На долині туман"; "Дві стежини"; "Білаш О.: "Два кольори"; "Ясени"; "Сині очі волошок". Верменич В.: "Чорнобривці"; Івасюк В.: "Водограй"; "Запроси мене у сни"; "Балада про дві скрипки".

Твори зарубіжних авторів

Гершвін Дж.: "Колискова"; "Зачарований ритм"; Керн Дж.: "Хелло, Доллі"; "Дим"; "Твоя пісня"; Голсон Б.: "Не шепочи"; Юменс В.: "Чай на двох"; Стайн Дж.: "Люди"; Деньо Д.: "Кабаре"; АББА.: "Санни".

II сесія творчого конкурсу – КОЛОКВІУМ

Метою колоквіуму є виявлення:

- інтелектуального рівня абітурієнта, його ерудиції в питаннях літератури, історії, мистецтва, культури, музичної філософії, тощо;
- обізнаності абітурієнта в галузі джазової та популярної музики, а також суміжних видів мистецтв.

Вимоги колоквіуму:

1. Співбесіда за темами:

- стисла розповідь про композиторів та про твори, виконані під час першої сесії творчого конкурсу: охарактеризувати тему, образний стрій і стилістичні риси даного твору, дати обґрунтування своєї виконавської інтерпретації;
- розказати про творчість відомих джазових виконавців зі свого інструмента або вокалістів, дати творчий портрет улюбленого виконавця;
- виявити обізнаність в питаннях історії джазової та популярної музики.

2. Питання, які виявляють загальну ерудицію абітурієнта, знання в галузі літератури та різних видів мистецтва.

3. *Для інструменталістів:* виконання з листа музичного твору, запропонованого комісією. Для ритм-секції (фортепіано, бас-гітара/контрабас) – обов'язкове вміння читати гармонію твору, записану буквеними символами.

III сесія творчого конкурсу – Сольфеджіо (усно), Теорія музики (усно)

СОЛЬФЕДЖІО

1. Сольфеджування одноголосих номерів з листа.

Орієнтовна складність одноголосих номерів:

Ладухін Н.М. Одноголосное сольфеджио. М.: Музыка, 1988 (№№24–70);
Островский А.Л., Соловьев С.Н., Шокин В.П. Сольфеджио – Вып 2. – Изд. 5- ое, испр., дополн. – М.: «Советский композитор», 1974. (№№ 1–36), Рубец.А. - №№10-66.

2. Інтонування

а) інтервалів – чистих, великих і малих від звука і в тональності, характерних інтервалів та тритонів із розв'язанням;

б) мажорний і мінорний тризвуки та їх обернення від звука, зменшений і збільшений – в тональності, з розв'язанням.

в) 7 видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений) від звука; D7, SII7, DVII7 – з оберненнями в тональності з розв'язанням безпосередньо в тоніку або через певні обернення D7.

г) ладів від звука: три види мажору та мінору (натуральний, гармонічний, мелодичний), двічі гармонічних мажору і мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, гуцульського, пентатонічних ладів.

3. Слуховий аналіз. Визначення на слух:

- а) інтервалів: простих і складених, характерних (2 пари) з розв'язанням, тритонів з розв'язанням.
- б) 4-х видів тризвуків, мажорний і мінорний з оберненнями, зменшений і збільшений з розв'язанням у мажорі й мінорі.
- в) 7-и видів септакордів (малий мажорний, малий мінорний, малий зменшений, двічі зменшений, великий мажорний, великий мінорний, великий збільшений). D7 з оберненнями, SII7 та DVII7 з оберненнями і розв'язаннями через певні обернення D7.
- г) ладів: трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний), двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік.
- д) найпростіші гармонічні послідовності в чотириголосій фактурі, які включають головні тризвуки, їх обернення, K6/4, D7. Послідовності можуть бути у формі речення або невеликого періоду.

ТЕОРІЯ МУЗИКИ

Іспит складається з виконання усних завдань:

1. Побудова від заданого звуку і в тональності:

- а) інтервалів (простих і складених); характерних з розв'язанням; здійснення енгармонічної заміни запропонованого інтервалу;
- б) 4-х видів тризвуків (збільшений з розв'язанням у мажорі чи мінорі);
- в) побудова або визначення 7-и видів септакордів. D7 з оберненнями, SII7 та DVII7 з розв'язаннями через певні обернення D7;
- г) ладів (вгору і вниз): трьох видів мажору та мінору (натуральний, мелодичний гармонічний, двічі гармонічних мажору та мінору, ладів народної музики – еолійського, фригійського, дорійського, іонійського, лідійського, міксолідійського, локрійського, гуцульського; мажорної та мінорної пентатонік; хроматичної гами.
- д) групування у простих та складних розмірах фрагменту в межах речення.

2. Аналіз мелодії пісні чи солоспіву (визначення тональності, розміру, ритмічних особливостей, а також музичних термінів і позначень відтінків виконання).

3. Відповідь на теоретичне питання. Вона може складатися з визначення поняття (наприклад «ритм, метр, розмір, особливості ритмічного поділу, лад, тональність, знаки скорочення нотного письма, тощо) і розкриття його основних положень або відповіді на «точкові» запитання.

Обсяг матеріалу – (за підручником : Способин И. В. «Элементарная теория музыки», М. «Музыка», 1984; Алексеев Б., Мясоедов А. «Элементарная теория музыки» М. «Музыка», 1986.

Програмові вимоги творчих конкурсів з фахових дисциплін для навчання у Львівській національній музичній академії імені М.В. Лисенка з галузі знань 02« Культура і Мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» ступеня вищої освіти «Бакалавр» прийнято на засіданні Приймальної комісії Львівської

національної музичної академії імені М.В. Лисенка 25 березня 2019 року,
Протокол № 9.

Голова приймальної комісії,
ректор ЛНМА імені М.В. Лисенка
професор

ПИЛАТЮК І.М.

Відповідальний секретар
приймальної комісії, доцент

ОЛЕКСІВ Я.В.